

Załącznik do Uchwały Nr III/ /2018
Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim
z dnia 27 grudnia 2018r.

Gminny Program

Wspierania Rodziny

w Gminie Sępólno Krajeńskie

na lata 2019 - 2021

Sępólno Krajeńskie 2018

Spis treści**Str.**

1. Wprowadzenie	2
2. Pojęcie rodziny	5
3. Diagnoza – stan problemu	6
4. Cele programu	15
5. Odbiorcy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021	15
6. Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021	16
7. Oczekiwane rezultaty z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021	17
8. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021	17
9. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin na terenie gminy Sępólno Krajeńskie	19
10. Źródła finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021	19
11. Monitoring przebiegu Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021	20
12. Zakończenie	20

I. Wprowadzenie

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

To z myślą o rodzinie ustawodawca postanowił zastąpić dotychczasowy prymat prorodzinnych form opieki, pracą z rodziną w jej środowisku lokalnym i w jej miejscu zamieszkania.

Jednym z rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczej.

Asystenci rodziny wspierają swoich podopiecznych w pokonywaniu trudności życiowych, zwłaszcza jeśli dotyczą one opieki i wychowania dzieci. Asystent rodziny, powinien być przyjacielem rodziny, kimś kto nie „wiecznie krytykuje”, tylko stara się zobaczyć coś pozytywnego w kliencie. Stara się dostrzegać ukryty potencjał i nie skupia się na deficytach podopiecznego tylko na jego zasobach. Asystent spotyka się z rodziną w miejscu jej zamieszkania i wspólnie z członkami rodziny opracowuje plan pracy, który jest następnie wspólnie realizowany. Z planem pracy zapoznaje się także pracownik socjalny. Istotny jest fakt, że do pracy z asystentem rodziny w głównej mierze kierowane są te rodziny, u których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Są to rodziny które borykają się z wieloma problemami, a ich trudna sytuacja jest wynikiem kilkuletnich, a nawet kilkunastoletnich zaniedbań czy też zaniechań.

W czasie wspólnych działań z członkami rodziny asystent pomaga w codziennej organizacji dnia, pokazuje jak sprawnie wykonywać obowiązki domowe, opiekować się i wychowywać dzieci. Doradza jak zarządzać budżetem domowym. Informuje jak działają urzędy, wyjaśnia jak wypełniać dokumentację oraz realizować sprawy urzędowe. Wspiera w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, ochrony zdrowia, policji i innych instytucji. Motywuje do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i znalezienia pracy.

Jednakże najważniejsze w tych działaniach jest samo zaangażowanie rodziny, bez którego nie jest możliwa skuteczna pomoc. Z tym jednak bywa różnie. Najważniejszymi problemami w pracy asystenta oprócz braku współpracy ze strony rodziny są:

- brak mieszkań jako czynnik uniemożliwiający prawidłową pracę z rodziną (rodziny wielopokoleniowe, wieloproblemowe, rodziny, w których mieszka sprawca przemocy ze swoją rodziną);
- konieczność uzyskiwania zgody na asystenturę przez rodzinę (gdy nie ma postanowienia sądu rodzinnego ustanawiającego asystenta dla danej rodziny);
- roszczeniowe postawy klientów (obarczanie asystenta odpowiedzialnością za niepowodzenia we wszystkich sferach życia rodziny);

- brak poczucia bezpieczeństwa w pracy asystenta (agresja członków rodziny, choroby psychiczne) itp.

Pomimo szeroko rozumianej pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodziny zdarzają się sytuacje, że zachodzi konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Nie wystarczy samo zaangażowanie pracowników, w całym procesie bardzo ważna jest współpraca rodzin oraz ich postawa nastawiona na zmiany.

Ustawa o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej (art. 32 w/w ustawy). Piecza zastępcza ma być sprawowana nie tylko w przypadku, gdy rodzicom władza rodzicielska została odebrana, ograniczona bądź zawieszona. Ma być ona sprawowana w każdym przypadku niemożności zapewnienia przez rodziców opieki i wychowania dzieci. Zatem również w przypadkach gdy nie zachodzą zmiany we władzy rodzicielskiej rodziców i ich władza nad dzieckiem jest pełna.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) rodzinnej;
- 2) instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;
- 2) rodzinny dom dziecka.

Finansowanie zadań wynikających z ustawy o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określone jest między powiatem, a gminą przy czym zgodnie z art. 191 ust. 9: ustawy "W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej”.

Należy stworzyć gminny program wspierania rodziny by kompleksowo wspierać rodziny, a realizacja tego programu należy do zadań własnych gminy i jest on spójny z:

1. Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2014-2020 przyjętą Uchwałą NR XLII/324/14 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 27 lutego 2014 roku.
2. Podstawa prawna działań: art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
3. Ustawą z dnia 4 listopada 2016 roku o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Z dniem 1 stycznia 2017 r weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” określająca uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, a także instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Ustawa zakłada realizację wsparcia kobiet w ciąży i rodzin m.in. poprzez:

- zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży;
- zapewnienie kobietom w ciąży dostępu do diagnostyki prenatalnej;
- zapewnienie dostępu do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę;
- zapewnienie jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu w kwocie 4.000,00zł.;
- zapewnienie odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Ustawa zapewnia również dostęp do poradnictwa dla kobiet w ciąży lub rodziny z dzieckiem w zakresie wspierania rodziny, którym koordynować ma asystent rodziny. Jego zadaniem będzie:

- wsparcie emocjonalne, zapoznanie kobiety w ciąży i rodziny z informatorem „Uprawnienia w ramach ustawy dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” dotyczącym możliwości uzyskania wsparcia;
- wspólne opracowanie indywidualnego katalogu możliwego wsparcia,
- koordynacja poradni i wsparcia dla kobiet i rodziny, występowanie do podmiotów w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia (na podstawie pisemnego upoważnienia).

Zgodnie z ustawą o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin za „Za życiem” z dnia 17 listopada 2016 roku poradnictwo to obejmuje:

Art. 8. 1. w/w ustawy:

- 1) przewyciężanie trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka;

- 2) wsparcie psychologiczne;
 - 3) pomoc prawną, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych;
 - 4) dostęp do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.
- Obecnie na terenie gminy Sępólno Krajeńskie wsparciem asystenta z ustawy „Za życiem” objęta jest jedna rodzina.

II. Pojęcie rodziny

Rodzina to mała grupa społeczna szczególnego rodzaju. Charakteryzuje się silnymi więziami emocjonalnymi i formalnymi, które występują pomiędzy jej członkami. Opiera się ona na dwóch rodzajach więzi: małżeństwie i pokrewieństwie. Mówiąc o rodzinie z socjologicznego punktu widzenia, mówimy o niej jako o grupie pierwotnej. To taka grupa, do której należymy od momentu narodzin aż do śmierci, bez względu na to czy tego chcemy czy nie. Rodzina to również grupa formalna, mająca określoną prawnie strukturę, cele i normy w ramach których funkcjonuje w społeczeństwie.

W rodzinie zaspokajane są wielorakie potrzeby jej członków. Dla dzieci rodzina stanowi naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze, w którym poprzez właściwe oddziaływanie stymulowany jest rozwój i kształtowana jest tożsamość młodego człowieka.

Ważne jest aby przy dokonaniu wszelkich starań rodziny przeżywające trudności w relacjach opiekuńczo-wychowawczych uzyskały profesjonalną pomoc i w przyszłości mogły samodzielnie, bez wsparcia instytucjonalnego realizować założone funkcje rodziny.

W odniesieniu do niniejszego programu bardzo ważna jest definicja rodziny zawarta w art. 6 pkt. 14 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., która prezentuje najszersze jej ujęcie. W prawie pomocy społecznej pojęcie rodziny nie jest oparte wyłącznie na więzach pokrewieństwa, istotniejsze jest w niej tworzenie wspólnoty. W myśl przytaczanego artykułu „Rodzina to osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”.

Władza rodzicielska to obowiązki i uprawnienia rodziców względem dzieci. Najsurowszym środkiem ingerencji w sprawowanie władzy jest jej pozbawienie przez sąd. W przypadku gdy władza jest nieprawidłowo sprawowana, sąd może zdecydować o jej ograniczeniu, zawieszeniu lub pozbawieniu.

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone indywidualną opieką ma możliwość zaspakajania swoich potrzeb, dzięki czemu może się odpowiednio rozwijać. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko czuje się bezpiecznie, jest pewne siebie, ufne wobec rodziców, a także otwarte wobec innych ludzi,

zachowuje się przy tym swobodnie. Rodzina ma ogromne znaczenie dla życia i prawidłowego rozwoju dziecka, które jest całkowicie uzależnione od świata dorosłych. Rodzina pozostaje dla ogromnej większości dzieci i dorosłych podstawowym zespołem wspólnoty życia. Dla wielu dom staje się podporą emocjonalną, ostoją bezpieczeństwa. Jeśli rodziców łączy z dziećmi żywa więź emocjonalna wiek nastolatka nie potrafi zaburzyć porozumienia między nimi oraz zaprzepaścić tego, czego go nauczyli.

Jednakże współczesna rodzina jest poddawana presji czynników wewnętrznych, zewnętrznych i ulega często naciskowi i przestaje funkcjonować w sposób prawidłowy. Istnieją różne formy rodziny, rozróżniane według odmiennych kryteriów.

Współczesna rodzina nie ma już monopolu wychowawczego. Dzieci i młodzież są w znacznie większym stopniu niż dawniej wychowywane przez szkołę, ośrodki publicznej rekreacji, organizacje młodzieżowe. Pozostaje nadal duże, charakterystyczne dla naszych czasów oddziaływanie prasy, książki, radia, telewizji i filmu. Jednak mimo wszystkich tych wpływów funkcja rodziny w kształceniu postaw i osobowości dziecka pozostaje nadal niezwykle ważna i istotna.

Należy podjąć prawidłowo ukierunkowaną pracę z rodziną biologiczną, aby zapobiec rozerwaniu więzi rodzinnych i zabranii dzieci z domu rodzinnego. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich dostępnych i możliwych form wsparcia rodziny naturalnej.

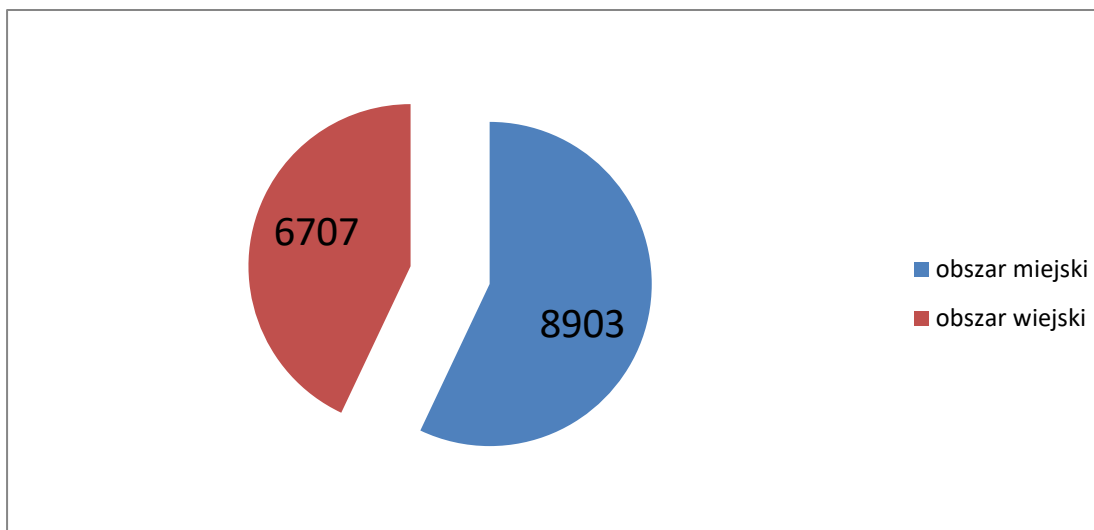
Optymalny rozwój dziecka ma miejsce wtedy, gdy spektrum jego potrzeb zaspokajane jest w jak najdłuższym okresie. Odnoszące sukces rodzicielstwo opiera się na zdrowych, pełnych wzajemnego szacunku i długotrwałych relacjach z dzieckiem. Od wychowania w rodzinie głównie zależy to czy dziecko sprosta czekającym je w życiu obowiązkom. Rodzina bowiem oddziałuje na dziecko bardzo długo - od urodzenia, aż do samodzielności.

III. Diagnoza-stan problemu

Gmina Sępólno Krajeńskie położona jest w województwie kujawsko – pomorskim, w powiecie sępoleńskim, graniczy z Gminami: Tuchola, Kęsowo, Kamień Krajeński, Lipka, Więcbork, Sośno, Gostycyn. Siedzibą władz samorządowych gminy Sępólno Krajeńskie jest miasto Sępólno Krajeńskie.

Gminę Sępólno Krajeńskie zamieszkuje 15.610 osób (dane z Referatu Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta w Sępólnie Krajeńskiej, stan na dzień 30 września 2018r.)

- obszar miejski zamieszkuje 8.903 osoby – 57,03%
- obszar wiejski zamieszkuje 6.707 osób – 42,97%

Pozostawienie rodzin bez odpowiedniego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej będzie skutkowało wzrostem dalszej degradacji rodzin, a wynikiem tego będą różnorodne konsekwencje, którymi najbardziej zagrożone są małoletnie dzieci.

Zadania ujęte w programie zmierzają w kierunku wspierania rodziny przeżywającej trudności celem przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowych ról społecznych.

Rodzina dysfunkcyjna to taka, która nie zaspokaja niezbędnych społecznych i psychicznych potrzeb swoich członków, która nie potrafi rozwiązywać własnych problemów, sytuacji kryzysowych przez co nie jest w stanie wypełniać swoich funkcji. Przyczyny dysfunkcji są różne, zazwyczaj należą do nich: przemoc, uzależnienie, ubóstwo i bezrobocie. Atmosfera w takiej rodzinie jest cały czas napięta, wszystko jest narzucane, nie można wyrażać swoich myśli, pragnień, uczuć. Najwięcej szkód w takich rodzinach ponoszą dzieci, które narażone są na szereg negatywnych emocji. Dzieci boleśnie odczuwają odrzucenie i wyobcowanie uczuciowe. Rodziny dysfunkcyjne stwarzają dla małoletnich ogromne zagrożenie.

Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na stresy, wiadomo jednak, że największe problemy stwarza alkoholizm i narkomania rodzica, przemoc we wzajemnych relacjach, wykorzystywanie oraz zaniedbywanie. Zgodnie z koncepcją rodziny jako systemu, zmiana zachodząca w którymkolwiek z elementów ma wpływ na wszystkie pozostałe.

Należy pamiętać, że więzi rodzinne są zawsze bardzo silne i to nawet w rodzinach patologicznych. W podświadomości każdego człowieka tkwi obawa przed utratą fundamentu, gruntu, jaki stanowi rodzina. Dzieci z domów dziecka, ludzie samotni, porzuceni, często oddaliby wszystko, zgodziliby się na ponížanie i okropne warunki socjalne byle tylko mieć rodzinę. Nieletni potrzebują prawidłowych wzorców, kiedy nie dostarcza ich matka, ojciec czy opiekun są zmuszone szukać ich gdzieś indziej.

Pracownicy socjalni jak i również asystenci rodziny Ośrodka Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim w ramach wykonywania swoich obowiązków zawodowych podejmują działania zmierzające do poprawy funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych, które borykają się z różnorodnymi problemami. Główne problemy to m. in: ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, przemoc, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Działania pracowników ośrodka przede wszystkim zmierzają do przywrócenia rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania swoich ról i opierają się na zmianie negatywnych zachowań oraz poszukiwaniu rozwiązań w trudnych sytuacjach. Rodzinom, które nie są w stanie poradzić sobie w sytuacjach kryzysowych, nie wiedzą jak poradzić sobie z problemem udzielane jest poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne, rodzinne, socjalne, socjoterapeutyczne).

Poniżej przedstawione są najczęstsze powody, dla których wymagana jest interwencja w pomocy społecznej (2016r. i 2017r.)

Powody przyznania pomocy w latach 2016-2017

Powody trudnej sytuacji życiowej	2016 rok		2017 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	227	560	195	481
Bezdomność	12	16	9	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	46	233	41	226
w tym : wielodzietność	33	195	30	178
Bezrobocie	233	660	194	559
Niepełnosprawność	188	466	202	469
Długotrwała lub ciężka choroba	252	615	254	564
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	56	223	46	190
Przemoc w rodzinie	27	90	29	90
Alkoholizm	85	165	68	123

Źródło: dane OPS Sępólno Krajeńskie

Zdefiniowane problemy rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim oraz analiza zgromadzonych danych pozwoliły na określenie adresatów, kierunków działań oraz priorytetów do realizacji programu na najbliższe trzy lata. Niniejszy program jest propozycją zintegrowanych kierunków działań

realizowanych w zakresie opieki nad dziećmi i rodzinami na terenie gminy Sępólno Krajeńskie.

**Poniższa tabela przedstawia typy rodzin objętych pomocą społeczną
2017 roku**

Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS ogółem	548
Liczba osób w tych rodzinach	1258
Liczba rodzin emerytów i rencistów	151
Liczba osób w rodzinach emerytów i rencistów	281
Liczba rodzin niepełnych ogółem	42
Liczba osób w rodzinach niepełnych	136
Liczba rodzin z dziećmi ogółem	170
Liczba osób w rodzinach z dziećmi	708

źródło: dane OPS Sępólno Krajeńskie

W 2017 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim objął swoim wsparciem 548 rodzin, w sumie 1.258 osób.

**Liczba dzieci z terenu gminy Sępólno Krajeńskie umieszczonych w pieczy zastępczej
w latach 2016 i 2017**

1.		2016	2017
Liczba dzieci z terenu Powiatu Sępoleńskiego umieszczonych w placówkach (po raz pierwszy)	ogółem	4	9
	z tego teren Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie	3	9
2.			
Liczba dzieci z terenu Powiatu Sępoleńskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych (po raz pierwszy)	ogółem	6	11
	z tego teren Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie	2	8
3.			
Liczba rodzin zastępczych na terenie Powiatu Sępoleńskiego	ogółem	46	47
	z tego teren Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie	13	14
4.			
Ogólna liczba dzieci z terenu Powiatu Sępoleńskiego przebywających w placówkach (bez względu na okres	ogółem	44	41
	z tego teren Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie	21	23

umieszczenia) na terenie Powiatu Sępoleńskiego i innych powiatów			
5.			
Ogólna liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych (bez względu na okres umieszczenia) na terenie Powiatu Sępoleńskiego i innych powiatów	ogółem	Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Sępoleńskiego 68 w tym liczba dzieci z terenu innych powiatów 16 Liczba dzieci z terenu Powiatu Sępoleńskiego przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów 29	Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Sępoleńskiego 75 w tym liczba dzieci z terenu innych powiatów 19 Liczba dzieci z terenu Powiatu Sępoleńskiego przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów 26
	z tego teren Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie	17	24

źródło: dane uzyskane z PCPR w Sępólnie Kr. z siedzibą w Więcborku

Analiza powyższych danych wskazuje, iż istotne jest podjęcie odpowiednich rozwiązań, które zminimalizują problem i będą miały charakter prewencyjny i profilaktyczny. Na terenie funkcjonowania tutaj Ośrodka problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest bardzo widoczny.

Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i za które Gmina Sępólno Krajeńskie zgodnie z podpisanymi porozumieniami z Powiatem Sępoleńskim musi ponosić częściową odpłatność za ich pobyt. Kwota ta jest uzależniona od czasookresu pobytu (szczegółowy opis sposobu finansowania zawarty jest na stronie 3 gminnego programu wspierania rodziny).

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, za które Gmina Sępólno Krajeńskie zgodnie z podpisanymi porozumieniami zobowiązana jest do ponoszenia częściowej odpłatności

2016		2017	
rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe)	placówki opiekuńczo- wychowawcze	rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe)	placówki opiekuńczo- wychowawcze
8	8	8	12

źródło: dane OPS Sępólno Krajeńskie

Gmina Sępólno Krajeńskie ponosi częściową odpłatność za pobyt dzieci w rodzinie zastępczej lub placówce.

Ważne jest podejmowanie stosownych rozwiązań, które będą miały na celu przede wszystkim zapobieganie rozszerzaniu się problemu oraz jego systematyczne niwelowanie. Udzielanie pomocy nie powinno ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze profilaktycznym i prewencyjnym. Istotą działań pomocowych powinno być przede wszystkim przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy. Praca z rodziną biologiczną należy do zadań własnych gminy, natomiast pieczę zastępczą organizuje powiat. Jednym z nowatorskich rozwiązań jest wprowadzenie do systemu pomocy społecznej funkcji asystenta rodziny.

Asystent rodziny ma być bliżej rodziny i jej problemów, a jego elastyczny, nienormowany czas pracy (zatrudnienie w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy albo umowy o świadczenie usług) powinien być dostosowany do realnych potrzeb rodziny.

Praca asystenta rodzinnego ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych. Ponadto pomaga też w rozwiązaniu problemów psychologicznych członków rodziny (emocjonalnych, rodzinnych) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię. Asystent wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej, stara się łagodzić ewentualne konflikty z sąsiadami i rodziną. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, ukierunkowanie w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów pojawiających się w trakcie nauki.

Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowywanie dzieci. Jego praca

ukierunkowana jest przede wszystkim na przeciwdziałaniu konieczności umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej lub umożliwienie jak najszybszego powrotu dziecka do domu rodzinnego.

Asystent rodziny pracuje z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub innym miejscu wskazanym przez rodzinę.

Należy podkreślić fakt, iż asystent rodziny nie pracuje jedynie z rodzinami biologicznymi mającymi problemy opiekuńczo-wychowawcze i zagrożonymi odebraniem dziecka, ale również z rodzinami, którym ograniczono już prawa rodzicielskie poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Liczba rodzin pozostających pod opieką asystenta uzależniona jest od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może być większa niż 15.

Aktualnie Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim zatrudnia **3 asystentów rodziny** w systemie zadaniowym.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz liczbę rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył współpracę w latach 2016-2017

	2016	2017
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny ogólnie:	40	40
Liczba rodzin, z którymi asystenci rodziny zakończyli współpracę ogólnie:	14	15
z tego:		
ze względu na osiągnięcie celów	2	3
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, brak współpracy, nie złożenie wniosku w wyznaczonym terminie	9	9
ze względu na zmianę miejsca zamieszkania (poza teren miasta i gminy Sępólno Krajeńskie)	3	3
Liczba rodzin, w których asystent rodziny został przyznany postanowieniem sądu	13	16

źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS Sępólno Krajeńskie

Powyższe dane wskazują, iż na terenie miasta i gminy Sępólno Krajeńskie jest wiele rodzin, które wymagają pomocy i wsparcia. Praca z rodziną powinna być prowadzona we wczesnym okresie jej zagrożenia przez wykwalifikowaną w tym zakresie kadrę. Niektóre rodziny objęte są wsparciem asystenta od 2012 roku do nadal z uwagi na złożoność problemów w tych rodzinach.

Do pracy z asystentem rodziny w głównej mierze kierowane są te rodziny, u których istnieje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Rodziny te borykają się z wieloma problemami, a ich trudna sytuacja jest często wynikiem

kilkuletnich zaniedbań. W 2016 roku 13 rodzin zobowiązanych było przez sąd do współpracy z asystentem, natomiast w 2017 roku aż 16 rodzin. Rodziny te wcześniej nie współpracowały z pracownikiem socjalnym oraz asystentem, pozostawały bierne w swoich postawach i dlatego sprawa została skierowana do sądu.

Ważnym faktem jest to, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Pomoc rodzinom ma na celu przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról społecznych i opiekuńczo- wychowawczych.

Lokalny system wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, aby przynosił pożądane efekty musi szczególny nacisk kłaść na profilaktykę oraz pracę z rodziną biologiczną.

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Pomoc rodziny wspierającej może dotyczyć różnych aspektów życia, w szczególności:

- organizowania czasu wolnego dzieciom;
- wypracowania nawyku wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny;
- pomocy w nauce;
- wskazówek dotyczących wychowania dzieci;
- oraz wydawałoby się oczywistych dla rodzin czynności takich jak: nauka gotowania, sprzątnięcia, utrzymania higieny osobistej czy racjonalnego prowadzenia budżetu domowego.

Rodzina wspierająca powinna współpracować z asystentem rodziny. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt/burmistrz właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Z powyższą rodziną zawarta jest umowa, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzieleniem pomocy zgodnie z art. 29 ust 2 ustawy o wspieraniu rodziny. Umowę zawiera wójt lub kierownik ośrodka pomocy społecznej do tego upoważniony (art. 31 ust.1 i 2 ustawy). Gmina Sępólno nie współpracuje z żadną rodziną wspierającą (brak chętnych).

Nieodpłatne wsparcie w zakresie terapeutyczno-edukacyjnym daje dzieciom i ich rodzicom świetlica terapeutyczna, która działa na terenie gminy Sępólno Krajeńskie od 1995 roku jako placówka wsparcia dziennego. Powstała z inicjatywy grupy pedagogów chcących pomóc dzieciom wychowującym się w warunkach niekorzystnych dla ich rozwoju. Świetlica organizuje i prowadzi zajęcia opiekuńcze, socjoterapeutyczne i psychoedukacyjne dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Wychowankowie mają możliwość spędzania tam wolnego czasu z dala od ryzykownych zachowań oraz otrzymują pomoc w rozwiązywaniu trudności związanych z nauką, trudności osobistych i emocjonalnych. W 2017 roku łącznie z różnych zajęć oferowanych przez świetlicę terapeutyczną skorzystało **69 dzieci**.

Ważnym elementem polityki edukacyjnej i integracyjnej umożliwiającej prawidłowy rozwój dziecka jest uczęszczanie do żłobka i klubu dziecięcego, które w Sępólnie Krajeńskim działają od 5 września 2013 roku jako Centrum Małego Dziecka i Rodziny. Dodatkowo na terenie miasta działają 2 przedszkola, które w dzieciach wspierają rozwój w sferze społecznej i poznawczej. W szkołach na terenie gminy są również oddziały przedszkole.

Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci w poszczególnych placówkach oświatowych

Lp.	Placówka oświatowa	Liczba dzieci 2016	Liczba dzieci 2017
1.	Żłobek w Sępólnie Krajeńskim	62	72
2.	Klub Dziecięcy w Sępólnie Krajeńskim	20	21
3.	Gminne Przedszkole nr 1 w Sępólnie Krajeńskim	110	136
4.	Gminne Przedszkole nr 2 w Sępólnie Krajeńskim	140	168
5.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej nr 1 w Sępólnie Krajeńskim	35	30
6.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej nr 3 w Sępólnie Krajeńskim	25	18
7.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Lutowie	20	22
8.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Wałdowie	22	25
9.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Wiśniewie	35	31
10.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Zalesiu	29	24
11.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Zbożu	25	25
12.	Dzienni Opiekunowie	-----	26
Razem:		523	598

źródło: dane Zakład Obsługi Oświaty Samorządowej – stan na dzień 30.09.2016r. i stan na dzień 30.09.2017r. oraz Centrum Małego Dziecka i Rodziny w Sępólnie Krajeńskim)

IV. Cele Programu

Cel główny

Stworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu

Cele szczegółowe

1. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin.
2. Zapewnienie rodzinom mającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wsparcia i pomocy asystenta rodziny.
3. Szeroka współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny.
4. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej poprzez wprowadzenie w rodzinę asystenta rodziny.
5. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

V. Odbiorcy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

Gminny Program Wspierania Rodziny skierowany jest głównie do rodzin dysfunkcyjnych, jednakże wsparciem objęte zostaną także rodziny, które na skutek różnych sytuacji życiowych, znalazły się w sytuacji wymagającej udzielenia pomocy przez placówki i instytucje, prowadzące działania na rzecz wspierania rodziny.

Program głównie kierowany jest do:

- rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- rodzin wielodzietnych;
- rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi i chorymi przewlekle;
- rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą;
- rodzin niepełnych;
- rodzin zmagających się z trudnościami wychowania dzieci w wieku dojrzewania;
- rodzin naturalnych, w związku z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej;
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

Przewidywana praca z rodziną oraz wszelkiego rodzaju formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, jak również aktywizację i wzmocnienie działalności instytucji, placówek i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania rodziny. Działania skierowane są na zapewnienie bezpieczeństwa dzieci oraz podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców

i opiekunów w celu zapewnienia optymalnego rozwoju dzieci oraz ogólnego podniesienia jakości życia całej rodziny.

Wszelkie działania mające na celu wsparcie rodziny są niezwykle ważne, gdyż wzmacniając rodzinę, wzmacniamy kapitał społeczny społeczności lokalnej.

VI. Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 –2021

1. Zatrudnienie zgodnie z ustawą asystentów rodziny i zapewnienie im możliwości podnoszenia ich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach i ich finansowanie.
2. Kierowanie asystenta do pracy z rodziną, przygotowanie planu pracy z rodziną i jego realizacja.
3. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin z różnymi problemami.
4. Umożliwienie rodzinom biologicznym możliwości korzystania z poradnictwa specjalistycznego (psycholog, terapeuta rodzinny, socjoterapeuta, kurator sądowy, radca prawny, itp.).
2. Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym – współpraca między innymi z Zespołem Interdyscyplinarnym i Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.
4. Współpraca rodzin wspierających z asystentem rodziny na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w zakresie: opieki i wychowania dziecka, prowadzenia gospodarstwa domowego, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych.
5. Zapobieganie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.
6. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.
7. Rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego.
8. Kierowanie dzieci do placówki wsparcia dziennego.
9. Współpraca z Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie w zakresie ustalenia działań mających na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej.
10. Współfinansowanie na zasadach zawartych w ustawie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej.
11. Podejmowanie działań profilaktycznych, sprzyjających umacnianiu rodziny (festyny, biesiady i itp.).

VII. Oczekiwane rezultaty z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

1. Ograniczenie liczby dzieci trafiających do instytucjonalnych form pieczy zastępczej.
2. Zwiększenie współpracy różnych grup społecznych, instytucji i organizacji pozarządowych.
3. Podniesienie kwalifikacji zawodowych zatrudnionych asystentów rodzin poprzez udział w szkoleniach, kursach oraz samokształceniu.
4. Objęcie wsparciem asystenta rodziny środowisk przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
5. Zwiększenie kompetencji rodzicielskich u rodzin objętych asystenturą.
6. Kierowanie dzieci do placówki wsparcia dziennego – świetlica terapeutyczna.
7. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wieloprotblemowych.
8. Wsparcie dla rodzin, które mają trudną sytuację finansową – z systemu zabezpieczenia socjalnego.
9. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie ustalania działań mających na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej,
10. Objęcie wsparciem rodzin zgodnie z realizowaniem ustawy „Za życiem”.

VIII. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 został przedstawiony w formie poniższej tabeli.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji	Wskaźniki
1.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pomocy i wsparcia asystenta rodziny	OPS	2019-2021	Liczba rodzin
2.	Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny	OPS PCPR	2019-2011	Liczba szkoleń, kursów, warsztatów, liczba uczestników
3.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego m.in. pedagogicznego, prawnego, psychologicznego, poradnictwa rodzinnego, socjoterapeutycznego	OPS Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy OPS w Sępólnie Krajeńskim Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sępólnie Kraj. Świetlica Terapeutyczna w Sępólnie Krajeńskim	2019-2021	Liczba konsultacji, liczba osób, które skorzystały z porad

4.	Współpraca z podmiotami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny poprzez organizację spotkań, konsultacji	OPS	2019-2021	Liczba spotkań, konsultacji, liczba uczestników
5.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności poprzez tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	Burmistrz Sępólna Krajeńskiego OPS	2019-2021	Liczba rodzin wspierających
5.1	Finansowanie kosztów, o których mowa w art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, z uwagi na realizację pomocy przez rodziny wspierające	Gmina Sępólno Krajeńskie OPS	2019-2021	Liczba rodzin wspierających
5.2	Organizacja i finansowanie szkoleń dla rodzin wspierających	Gmina Sępólno Krajeńskie OPS	2019-2021	Liczba szkoleń dla rodzin wspierających
6.	Współfinansowanie zgodnie z ustawą pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej	Gmina Sępólno Krajeńskie OPS	2019-2021	Liczba umieszczonych dzieci
7.	Prowadzenie placówki wsparcia dziennego oraz zapewnienie w niej miejsc dla dzieci – Świetlica Terapeutyczna	Gmina Sępólno Krajeńskie Świetlica terapeutyczna OPS	2019-2021	Liczba dzieci, ilość miejsc
8.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej lub zagrożonych kryzysem	OPS Policja członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego	2019-2021	Liczba monitorowanych rodzin
9.	Współpraca z sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka wychowującego się w rodzinie niewydolnej wychowawczo lub umieszczonego w pieczy zastępczej	Sąd Rejonowy w Tucholi, kuratorzy zawodowi i społeczni OPS PCPR-y Placówki oświatowe	2019-2021	Liczba monitorowanych rodzin
10.	Wsparanie rodzin wielodzietnych- realizacja rządowego programu (Karta Dużej Rodziny)	Gmina Sępólno Krajeńskie OPS	2019-2021	Liczba rodzin, które otrzymały KDR
11.	Kierowanie dzieci szczególnie z rodzin dysfunkcyjnych, wieloprogowych na obozy i kolonie	Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy OPS Świetlica terapeutyczna	2019-2021	Liczba dzieci
12.	Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii uzależnień oraz terapii dla ofiar i sprawców przemocy	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2019-2021	Liczba założonych Niebieskich Kart Liczba osób które ukończyły terapię

		Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		
		OPS		
13.	Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia	OPS Gmina Sępólno Krajeńskie	2019-2021	Liczba i rodzaj działań

IX. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin na terenie gminy Sępólno Krajeńskie

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim.
2. Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy OPS w Sępólnie Krajeńskim.
3. Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim.
4. Zespół Interdyscyplinarny działający przy OPS w Sępólnie Krajeńskim.
5. Komenda Powiatowa Policji w Sępólnie Krajeńskim.
6. Centrum Kultury i Sztuki w Sępólnie Krajeńskim.
7. Placówka wsparcia dziennego – Świetlica terapeutyczna w Sępólnie Krajeńskim.
8. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sępólnie Krajeńskim.
9. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Krajeński Ośrodek Rehabilitacji Terapii Uzależnień od Alkoholu i Narkotyków oraz Profilaktyki "JANTAR" w Sępólnie Krajeńskim.
10. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sępólnie Krajeńskim.
11. Placówki oświatowe.
12. Centrum Sportu i Rekreacji w Sępólnie Krajeńskim.
13. Świetlice wiejskie.
14. Biblioteka Publiczna w Sępólnie Krajeńskim.
15. Centrum Małego Dziecka i Rodziny w Sępólnie Krajeńskim.
16. Organizacje pozarządowe.
17. Placówki ochrony zdrowia.

X. Źródła finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 dla Gminy Sępólno Krajeńskie finansowane będą z następujących źródeł:

- a) Środki finansowe z budżetu gminy;

- b) Środki finansowe z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

XI. Monitoring przebiegu Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

Monitoring realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 dla Gminy Sępólno Krajeńskie będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji.

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim będzie corocznie przedkładał sprawozdanie z realizacji programu i osiągniętych efektów w rocznym sprawozdaniu z działalności Ośrodka.

Monitoring Programu będzie odbywał się poprzez coroczną ocenę i analizę skuteczności podejmowanych działań i umożliwi:

- rozpoznanie rodzin wymagających pomocy;
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację;
- stan zaawansowania prowadzonych działań;
- zebranie informacji, które dostarczą podstaw do planowania działań profilaktycznych na lata następne oraz przesłanek do oceny ich skuteczności.

XII. Zakończenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sępólno Krajeńskie na lata 2019 – 2021 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Realizacja Programu zwiększy skuteczność pomocy kierowanej do rodzin dysfunkcyjnych oraz stworzy możliwość współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny. Oczekiwanym rezultatem wspólnych działań będzie przeciwdziałanie przemocy i zagrożeniu wykluczeniem społecznym. Odpowiednie podejście daje możliwość rozwoju zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym, a tym samym podniesienia jakości życia mieszkańców miasta Sępólno Krajeńskie.